Immigratie- en Naturalisatiedienst
Ministerie van Veiligheid en Justitie

Migratieradar oktober 2015

Ontwikkeling en verwachting van asielmigratie

Colofon

Titel	Migratieradar Asiel oktober 2015
Subtitel	*Ontwikkeling van asielmigratie in augustus en september 2015* *Verwachting van asielmigratie tot en met december 2015*
Inhoud	De migratieradar brengt de asiel migratiestromen in beeld en is erop gericht om de verwachte toekomstige ontwikkelingen in beeld te brengen. Met de Migratieradar wordt beoogd de vreemdelingenketen te voorzien van sturingsinformatie waarmee kan worden ingespeeld op de te verwachten ontwikkelingen.
Rapportageperiode	De Migratieradar bestrijkt de periode van augustus tot en met september 2015 en biedt een vooruitblik naar oktober, november en december 2015. De volgende rapportage wordt verwacht in oktober 2015.
Samenwerking	De migratieradar is een analyseproduct van de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) en is tot stand gekomen door intensieve samenwerking met de Koninklijke Marechaussee (KMar), de Directie Regie Vreemdelingenketen (DRV) en andere partners binnen de Vreemdelingenketen.
Informatiebronnen	De migratieradar bevat informatie van onder meer: Frontex, Eurostat, EASO, UNHCR, IOM, ECHO, BAMF, UDI, Ministero dell'Interno, Migrationsverket, CGVS en BFM.
Contactpersonen	[redacted] Ministerie van Veiligheid en Justitie Immigratie en Naturalisatiedienst IND Informatie- en Analysecentrum (INDIAC) Dr. H. Colijnlaan 341 | 2283 XL Rijswijk Postbus 5800 | 2280 HV Rijswijk [redacted]

Inhoudsopgave

1 Samenvatting

Sinds de Nederlandse asielstatistiek wordt bijgehouden (vanaf 1985) kwamen er per maand nooit zoveel asielzoekers naar Nederland als in zowel augustus als september 2015. Gemeten over 12 maanden kwamen in de jaren 1994, 1998 en 2000 respectievelijk 52.576, 45.217 en 43.895 asielzoekers naar Nederland. In de eerste negen maanden van 2015 waren dit er al 39.343. Het ziet er dan ook naar uit dat de totale asielinstroom van 2015 het hoogst zal zijn sinds het vorige piekjaar 1994.

In september kwamen 12.800 asielzoekers naar Nederland. Door de enorme stijging van de instroom was het niet mogelijk om al deze asielzoekers te registreren. In de maand september werden in totaal 8.615 asielaanvragen geregistreerd in de officiële statistiek (eerste asielaanvragen 6.442, herhaalde aanvragen 210 en nareis 1.963). Daarnaast zijn er op 19 oktober bijna 3.800 ongeregistreerde (dit wil zeggen nog niet formeel geregistreerde en geïdentificeerde) asielzoekers in Nederland. Deze aantallen zijn afkomstig uit Smartflow.

De stijging van het aantal migranten dat Nederland bereikte kan mogelijk worden verklaard door de volgende factoren. Ten eerste is de migratiedruk, door het grote aantal migranten, vanuit Turkije op de EU toegenomen. Ten tweede is de capaciteit van de routes naar de EU verdubbeld ten opzichte van de vorige migratieradar. Zo passeerden in de afgelopen twee maanden ruim 400.000 migranten de buitengrenzen van de EU. Ten derde konden migranten vanaf augustus met toestemming van Duitsland vrijwel zonder registratie doorreizen vanuit Hongarije binnen de EU. Deze omstandigheden hebben naar schatting in augustus en september geresulteerd in honderdduizenden ongeregistreerde migranten die zich binnen de EU bevinden en mogelijk nog een eindbestemming binnen Europa zullen kiezen. Ten gevolge van deze ontwikkelingen zal het aantal migranten dat Nederland bereikt de komende maanden op een hoog niveau blijven.

De laatste twee maanden verdubbelde het aantal migranten op de Balkanroute en verdrievoudigde het aantal migranten op de Oostelijke Mediterrane routes in vergelijking met de vorige migratieradar. Deze toename van migranten heeft ook consequenties gehad voor de Nederlandse asielinstroom. Mede hierdoor kwamen in de afgelopen twee maanden ruim drie keer zo veel Syriërs naar Nederland als in juni en juli. Nederland staat nu inmiddels - op grond van de voorlopige cijfers van EASO - in oktober op de derde plaats op de ranglijst van Europese bestemmingslanden voor Syriërs (in absolute aantallen). Deze trends zullen zich naar verwachting voortzetten omdat de capaciteit van de Balkanroute in oktober waarschijnlijk sterk zal stijgen.

Daartegenover neemt het aantal migranten af op de Centrale Mediterrane zeeroute. De komende maanden zal deze daling doorzetten vanwege het najaarsweer. Dit zal zich vertalen in een substantiële daling van het aantal Eritrese asielaanvragen in Nederland en de EU. Op de Oostelijke Mediterrane zeeroute wordt vanaf november een afname van het aantal migranten verwacht.

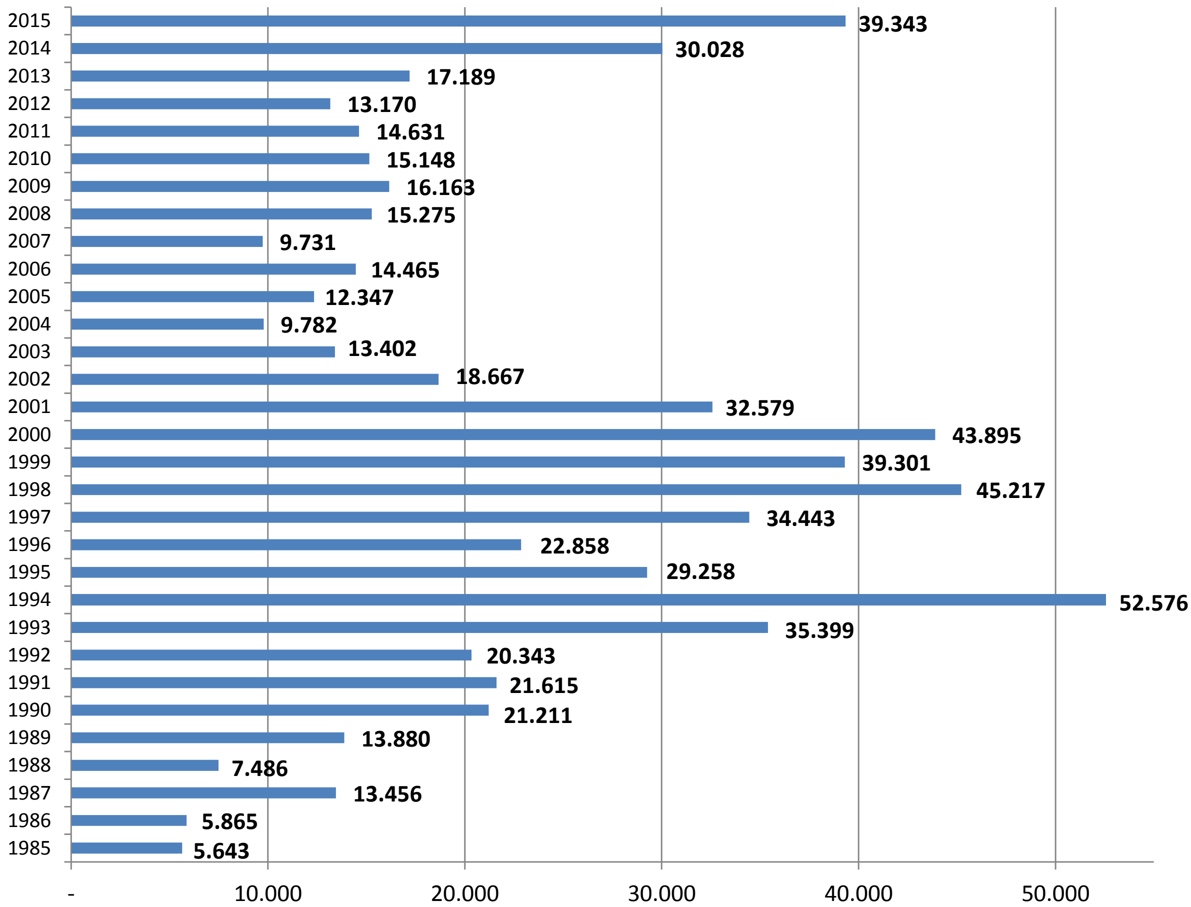
Ook na november zal het aantal asielaanvragen van Syriërs, Afghanen en Irakezen op een hoog niveau blijven in de EU. Voornamelijk in Duitsland zal er geen daling van het aantal asielzoekers zichtbaar zijn vanwege de grote groep ongeregistreerden die zich daar bevinden. Als deze migranten - zoals de afgelopen twee maanden - besluiten om vanuit Duitsland door te reizen, zal dit mogelijk tot het voorjaar in 2016 een verhogend effect hebben op de migratiedruk richting Nederland en de omringende landen in Noordwest Europa. Desondanks zal er in de winterperiode waarschijnlijk een lichte daling waarneembaar zijn van het aantal migranten dat Nederland bereikt (exclusief nareis).

Daarnaast spelen de rigoureuze maatregelen die sommige Europese landen nemen een rol in de verspreiding van migranten over de EU. Zo heeft het Hongaarse hek het aantal asielaanvragen in het land sterk doen afnemen in september en oktober. In dit opzicht zal op de korte termijn veel afhangen van het effect van het zojuist voltooide hek aan de Hongaars-Kroatische grens. Het is de verwachting dat migranten op de Balkan route nu via Kroatië en Slovenië naar Noordwest Europa proberen te reizen. Hoe Slovenië zal reageren op deze migranten is op dit moment nog onduidelijk.

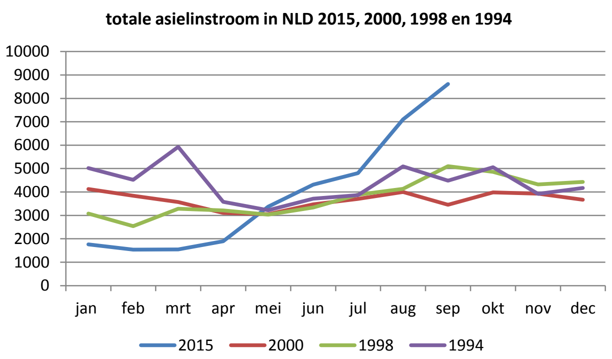
Andere Europese landen proberen de migranten af te schrikken door het asielbeleid aan te scherpen (Denemarken), het gebruik van massamedia campagnes (Denemarken) of het inzetten van social media (België). Zoals we in Duitsland hebben gezien kan ook de boodschap en de toon van de communicatie van Europese leiders grote impact hebben op de aantrekkingskracht van een bestemmingsland.

Het is in een dergelijke omgeving waarschijnlijk dat het waterbedeffect zal zorgen voor een opwaartse migratiedruk binnen landen die geen maatregelen nemen om asielzoekers af te schrikken wanneer deze als aantrekkelijk worden gepercipieerd. Op dit moment neemt Nederland ook maatregelen. Het is echter nog te vroeg om conclusies te trekken over het effect van deze maatregelen. Gelet op de huidige aantallen ongeregistreerde migranten die zich in Europa bevinden, kunnen verschuivingen in beleid, uitvoering of imago in korte tijd grote impact hebben op andere landen, ook op Nederland.

Figuur 1.1 Totale asielinstroom van 1985 tot oktober 2015

Top 10 hoogste maand instroom* (1985 tm 2015)		
1	september 2015	8.615
2	augustus 2015	7.102
3	maart 1994	5.929
4	september 1998	5.107
5	augustus 1994	5.098
6	oktober 1994	5.060
7	januari 1994	5.023
8	oktober 1998	4.859
9	juli 2015	4.806
10	februari 1994	4.516
* geregistreerde asielaanvragen		

INTERN

2 Ontwikkelingen (in herkomst- en transitlanden)

In dit hoofdstuk ligt de focus op ontwikkelingen in de voor Nederland en Europa relevante herkomst- en transitlanden.

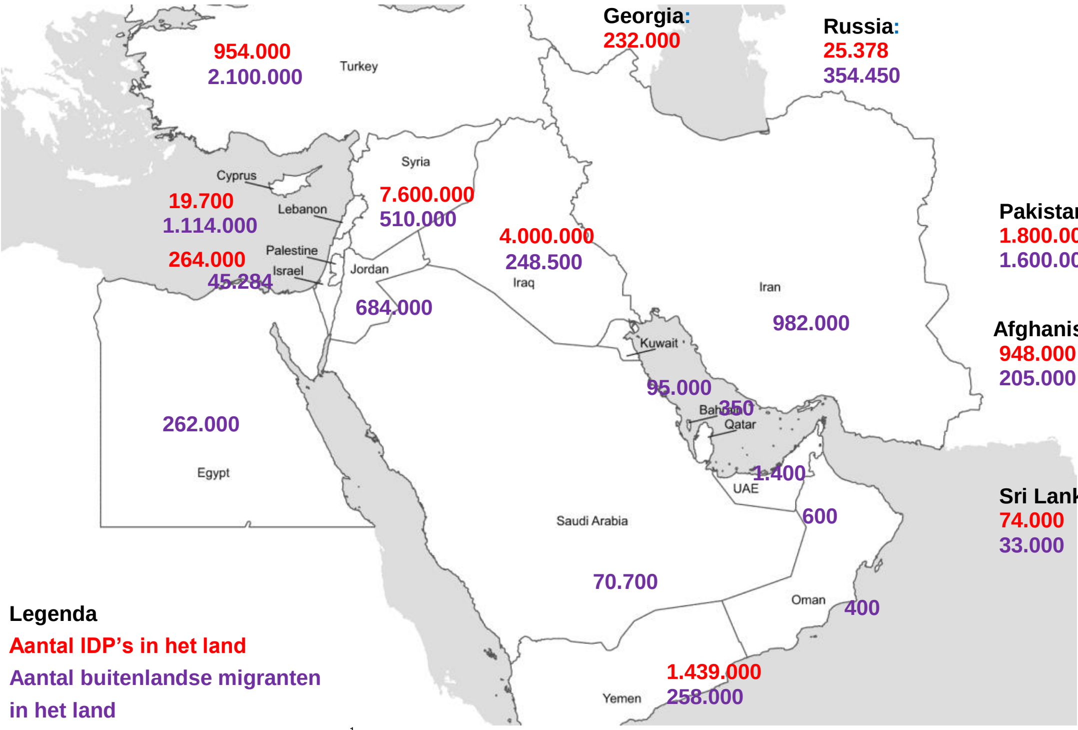
2.1 Migranten in het Midden Oosten reizen door richting EU

In de vorige migratieradar was de verwachting opgenomen dat de stijging van het aantal IDP's (Internally Displaced Persons/ binnenlandse ontheemden) in het Midden Oosten zich op termijn zal vertalen naar een verhoogde migratiedruk in Europa. De ontwikkelingen, die zichtbaar worden in het verloop van het aantal buitenlandse migranten in een aantal landen, lijken deze verwachting te bevestigen. Het aantal buitenlandse migranten is in de afgelopen twee maanden opvallend gedaald in Libanon (-53.238), Syrië (-79.000) en Pakistan (-600.000). Een mogelijke verklaring voor deze daling in Pakistan is de terugkeer van Afghanen naar Afghanistan (zie paragraaf over Afghanistan). De daling in Libanon kan waarschijnlijk worden verklaard door het vertrek van vooral Syriërs, die via Turkije naar Europa willen reizen (zie paragraaf over Turkije). De blijvend slechte veiligheidssituatie in Syrië en het gebrek aan perspectief in de regio vormen een push factor voor de buitenlandse migranten in onder andere Libanon.

Verder valt de stijging van het aantal IDP's in Jemen op. De stijging die in de vorige migratieradar is benoemd, zet zich door. Ook stijgt het aantal IDP's in Afghanistan door het geweld in onder andere Kunduz (+100.000).

Hierna wordt voor de meest relevante landen een analyse van de huidige situatie en de verwachting voor toekomstige migratie uiteengezet.

Figuur 2.1 – Indicatie Migranten en IDP's in het Midden Oosten en Azië

Bron: ACAPS, IDMC, UNHCR en Frontex[1]

[1] Er zijn meerdere bronnen gebruikt om voor alle relevante landen een indicatie te kunnen geven van het aantal IDP's en buitenlandse migranten.

Veiligheidssituatie in Afghanistan verslechtert
De veiligheidssituatie in Noord-Afghanistan is aan het verslechteren.[2] De Taliban winnen aan invloed. Recentelijk is bijvoorbeeld de stad Kunduz korte tijd door hen ingenomen. Daarnaast hebben aan IS (Islamitische Staat) geaffilieerde groepen aanslagen in Nangarhar gepleegd.[3] Verder lijkt het erop dat de Taliban intern verdeeld zijn over de opvolging van Mullah Omar na diens dood, waardoor de besprekingen met de Taliban lastiger worden.[4]
Naar verwachting van de UNHCR (Hoge Commissaris der Verenigde Naties voor Vluchtelingen) zal het aantal ontheemden in Afghanistan aan het eind van 2015 tot bijna een miljoen stijgen.[5] Er zijn aanwijzingen dat veel Afghanen het land willen verlaten, maar er zijn ook berichten dat er (gedwongen) terugkeer van Afghanen uit Pakistan plaatsvindt.[6] Uit Frontex berichtgeving blijkt verder dat er een grote diaspora van Afghanen aanwezig is in Iran en Pakistan. Zowel Iran als Pakistan proberen steeds meer Afghanen terug te laten keren naar Afghanistan. Afghanistan heeft erg veel moeite om voor de terugkeerders te zorgen en hen te laten (re)integreren. Al deze ontwikkelingen dragen ertoe bij dat Afghanen meer push factoren ervaren om te vertrekken, zowel uit Afghanistan als uit Iran en Pakistan.[7]

Verwachting: Gelet op de verslechterende veiligheidssituatie is het waarschijnlijk dat Afghanen in toenemende mate het land zullen gaan verlaten. Een aanwijzing hiervoor vormen de berichten dat er in de afgelopen maanden veel meer paspoorten zijn aangevraagd.[8] Daarnaast is het voorstelbaar dat ook Afghanen uit de buurlanden, Iran en Pakistan, zullen besluiten om richting Europa te reizen. Nederland is momenteel geen belangrijk bestemmingsland voor Afghanen. In augustus ontving Nederland 0,8% (140) van de 20.000 Afghaanse asielaanvragen in de EU. In september werden er 155 asielaanvragen van Afghanen in Nederland geregistreerd. In de gehele EU stijgt het aantal asielaanvragen uit Afghanistan. Ook in België is een stijgende tendens van Afghaanse asielaanvragen waar te nemen (600 aanvragen in september). Het is door de stijgende tendens voorstelbaar dat het aantal asielaanvragen van Afghanen in Nederland ook zal stijgen.

Aantal IDP's in Irak blijft gelijk
De situatie in Irak blijft slecht. De strijd tussen IS, Iraakse troepen, Koerdische strijders, milities en stammen, vindt onverminderd plaats. Het aantal IDP's is in vergelijking met de vorige migratieradar gelijk gebleven. Het aantal buitenlandse migranten in Irak is afgenomen met ongeveer 1,2% (-2997). Hieruit kan geconcludeerd worden dat de situatie in Irak voor migranten en IDP's slechter wordt waardoor de migratiedruk vanuit Irak op Turkije en Europa toeneemt. Het ministerie van Buitenlandse Zaken heeft onlangs een ambtsbericht uitgebracht over Irak. Hierin wordt ook duidelijk dat het geweld in een aantal provincies extreme vormen aanneemt.

Verwachting: De veiligheidssituatie in Irak zal de komende periode slecht blijven. Om die reden zal het aantal asielaanvragen uit Irak blijven toenemen in de EU+. In augustus ontving Nederland 1,3% (137) van de 12.000 Iraakse asielaanvragen in de EU. In september is het aantal asielaanvragen van Irakezen sterk gestegen in Nederland (390). De verwachting is dat deze trend

[2] In een Security Council briefing on the situation in Afghanistan, Special Representative for Afghanistan Nicholas Haysom gaf aan dat in de eerste acht maanden van 2015, UNAMA het hoogste aantal burgerslachtoffers had geregistreerd sinds UNAMA met deze registratie was begonnen. http://www.un.org/undpa/speeches-statements/17092015/Afghanistan, geraadpleegd op 30 september 2015. In het eerste half jaar was het aantal burgerslachtoffers iets hoger dan in dezelfde periode in 2014.
[3] Institute for the Study of War, *Militant Attack and Support Zones in Afghanistan: April-September 29, 2015,*http://www.understandingwar.org/map/militant-attack-and-support-zones-afghanistan-april-september-29-2015, geraadpleegd op 30 september 2015.
[4] Asad Ali, 'Death of a Mullah. Afghan Taliban appears divided over leadership', *IHS Jane's Intelligence Review* October 2015, p. 18-21.
[5] UNHCR, 2015 UNHCR country operations profile – Afghanistan, http://www.unhcr.org/cgi-bin/texis/vtx/page?page=49e486eb6&submit=GO, geraadpleegd op 30 september 2015
[6] UNHCR facilitates the return of 51,000 Afghans refugees from Pakistan, http://www.unhcr.org/55df06ff6.html, geraadpleegd op 30 september 2015
[7] NANE 18/9/2015
[8] ANP, 'Aantal Afghaanse vluchtelingen neemt toe', 27 september 2015. http://www.elsevier.nl/Buitenland/nieuws/2015/9/Aantal-Afghaanse-vluchtelingen-neemt-toe-2692924W/ geraadpleegd op 30 september 2015

zich de komende periode zal doorzetten als het besluit- en vertrekmoratorium voor Iraakse asielzoekers vanaf oktober 2015 ten einde loopt. Dit zal mede afhangen van het gevoerde beleid. Dit geldt te meer omdat België momenteel één van de belangrijkste bestemmingslanden is voor Irakezen in West Europa. Inmiddels heeft België echter maatregelen genomen om de asielinstroom van Irakezen te verlagen. Zo heeft België banners ingekocht bij Facebook om Irakezen te ontmoedigen naar België te reizen.[9] Deze strategie kan mogelijk leiden tot een hogere asielinstroom van Irakezen naar Nederland. Het is in ieder geval waarschijnlijk dat Irakezen - vanwege de geografische nabijheid van België – ook in toenemende mate naar Nederland zullen reizen, zie verder ook paragraaf 4.7.

Syrië

Het conflict in Syrië blijft voortduren zonder zicht op een oplossing. In vergelijking met de vorige migratieradar is het aantal IDP's gelijk gebleven. Het aantal buitenlandse migranten is daarentegen afgenomen met 79.000. Hieruit kan geconcludeerd worden dat de situatie in Syrië voor migranten en IDP's slechter wordt waardoor de migratiedruk vanuit Syrië op Turkije en Europa onverminderd hoog blijft. De gevechten in Syrië gaan namelijk ononderbroken door. Rusland voert de militaire steun aan het Syrische regime op. Onder leiding van de VS voert de internationale coalitie sinds september 2015 ook bombardementen uit op Jabhat al Nusra (JAN) en IS.[10] Ook zijn er berichten dat de VS voorbereidingen treffen voor een groot offensief in Noordoost Syrië.[11] Indien er geen politieke oplossing voor het conflict wordt gevonden, is het voorstelbaar dat het geweld verder zal toenemen bijvoorbeeld door een militaire interventie vanuit het buitenland. Wat er ook gebeurt, Frontex verwacht dat er meer migranten uit Syrië in beweging zullen komen.

Voorts zijn er volgens Frontex duidelijke signalen dat een tweede groep rebellen is opgeleid door de coalitie in Turkije met de bedoeling om de komende weken in Syrië tegen IS te gaan vechten. De bedoeling is mogelijk om IS de toegang tot de Turkse grens te ontzeggen. Dit zou betekenen dat deze rebellen worden geplaatst tussen de plaatsen Azaz en Jarablus, aangezien dit het enige Turks-Syrische grensdeel is dat in handen is van de IS.[12]

Verder zijn er aanhoudende berichten dat Turkije een bufferzone wil creëren in Syrië. Op 24 augustus heeft de Turkse Minister van Buitenlandse Zaken gezegd dat Turkije samen met de VS binnenkort luchtaanvallen zullen uitvoeren op IS om een kleine bufferzone te creëren in het noorden van Syrië tegen de grens van Turkije aan. Op 28 augustus zijn de eerste aanvallen uitgevoerd in samenwerking met de VS-geleide coalitie.[13]

Verwachting: Het aantal Syrische migranten in het Midden Oosten blijft toenemen. Het aandeel van de Syrische asielaanvragen dat Nederland ontvangt laat een stijgende trend zien. In maart ontving Nederland 1,9% (196) terwijl in augustus Nederland 5,8% (2838) van alle Syrische asielaanvragen in Europa ontving. In september zijn er 4.063 Syriërs Nederland binnengekomen (geregistreerde eerste asielaanvragen). Verder is van belang dat er zich in Duitsland circa 300.000 ongeïdentificeerde potentiële asielzoekers bevinden. De verwachting is dat Nederland na Duitsland en Zweden één van de belangrijkste voorkeurslanden blijft voor Syrische asielzoekers. Ondanks dat het winterseizoen aanbreekt, is het dus waarschijnlijk dat Syrische asielzoekers Nederland blijven binnenkomen. Zie verder ook paragraaf 4.3 over de verspreiding van Syrische asielzoekers binnen de EU+.

[9] http://www.hln.be/hln/nl/922/Nieuws/article/detail/2469577/2015/09/27/Theo-Francken-ontmoedigt-vluchtelingen-via-Facebook.dhtml, http://www.hln.be/hln/nl/922/Nieuws/article/detail/2472602/2015/09/29/Irakezen-onder-indruk-van-Facebook-campagne-Francken.dhtml

[10] Acaps, http://geo.acaps.org/, 5/10/2015

[11] http://www.nrc.nl/handelsblad/van/2015/oktober/05/vs-bereiden-offensief-voor-op-is-in-noordoost-sy-1542465

[12] NANE, 4/9/2015

[13] NANE 4/9/2015

2.2 Migratiedruk op Europa vanuit Turkije neemt niet af

Turkije wordt steeds belangrijker als transitland naar Europa. Migranten reizen eerst naar Turkije met de bedoeling om door te reizen naar Europa. Niet zelden verblijven zij gedurende een lange periode in Turkije, alvorens zij de reis naar Europa entameren. Uit informatie van de Nederlandse liaisons blijkt dat Syrische migranten nu ook vanuit Jordanië en Libanon per boot en door Syrië naar Turkije reizen, om van daaruit naar de EU te reizen. Het gebrek aan perspectief in de regio en de voorbeeldwerking van de grote aantallen Syriërs die erin slagen om Europa te bereiken hebben zo'n grote impact, dat men kennelijk bereid is het risico te lopen om vanuit veilige landen via het gevaarlijke Syrië de weg naar Europa te vinden.

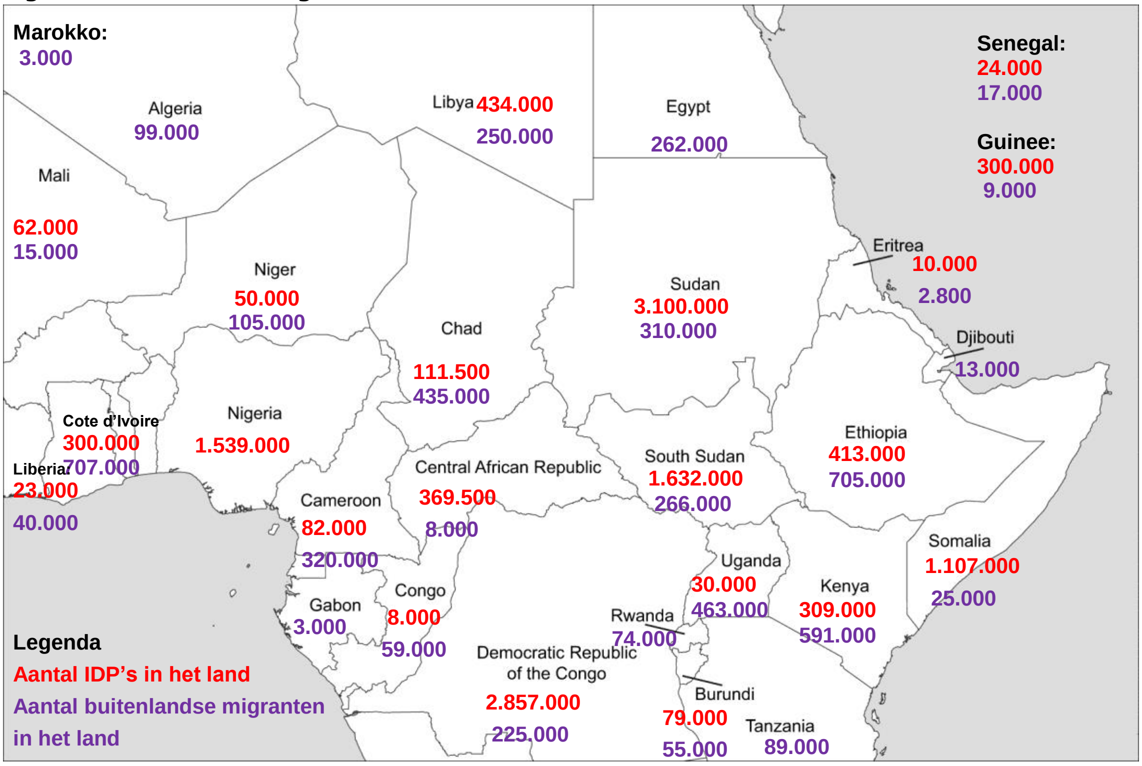
Uit Frontex berichtgeving blijkt verder dat via social media migranten aan wordt geraden om via land, waar de grenzen van Turkije, Griekenland en Bulgarije bijeenkomen, te reizen. Deze route wordt gezien als een veilige optie in de winter in vergelijking met de zeeroute. Frontex redeneert bovendien dat een hoge migrantenstroom via deze route voorstelbaar is, indien de autoriteiten van Griekenland, Bulgarije en Turkije er niet in slagen om de migranten tegen te houden om de grens over te steken.[14]

Verwachting: Turkije zal de komende maanden als transitland nog belangrijker worden voor Syriërs, Afghanen en Irakezen en andere nationaliteiten die de EU willen bereiken. Dit maakt de onderhandelingspositie van Turkije in de gesprekken met de EU over opvang in de regio en over het tegengaan van illegale migratie des te sterker. Turkije speelt dus een sleutelrol in de migratiecrisis en medio oktober zijn er al belangrijke stappen gezet in het onderhandelingsproces.

2.3 Aantal migranten in Afrika gelijk gebleven

In de onderstaande figuur 2.2 wordt een indicatie gegeven van de aantallen IDP's en migranten in Afrika.

Figuur 2.2 – Indicatie Migranten en IDP's in Afrika

Bron: IDMC, UNHCR & ACAPS

[14] NANE 18/9/2015

Het totaal aantal IDP's en buitenlandse migranten in de gemonitorde landen in Afrika is ongeveer op hetzelfde niveau gebleven in vergelijking met de vorige migratieradar.

Wel hebben er verschuivingen voorgedaan tussen de landen in de regio. Zo steeg het aantal IDP's in Zuid-Soedan met 100.000 en in Chad met 26.000. Hieruit kan geconcludeerd worden dat deze landen minder veilig zijn geworden. Tegenover de stijging van IDP's staat een daling van buitenlandse migranten in Chad (-90.000) en Djibouti (-11.000). Deze migranten keren of wel terug naar hun land van herkomst of reizen verder richting Europa. In Oeganda steeg het aantal buitenlandse migranten juist met 30.000.

Een opvallende daling in het aantal IDP's vond plaats in Mali met 31% (-29.000). Een verklaring voor deze daling is dat het aantal IDP's uit de regio Timbuktu en Mopti aan het terugkeren zijn.

Gelet op het aantal IDP's en migranten in Afrika, zal de migratiedruk op de EU vanuit dit gebied onverminderd hoog blijven.

2.4 IDP's in Oekraïne stijgen met 52.000

De situatie in Oekraïne[15] blijft gespannen, vooral rondom Donetsk en Luhansk. Momenteel is nog geen oplossing van het conflict in zicht. De migratiedruk in het land neemt toe. Dit is zichtbaar omdat het aantal IDP's sinds augustus met bijna 52.000 is gestegen.

Verwachting: In september is de instroom van de Oekraïners in Nederland (33) gehalveerd in vergelijking met augustus (63). De verwachting is dat de instroom in absolute aantallen laag zal blijven, omdat Nederland niet tot de voornaamste bestemmingslanden voor Oekraïners behoort.

2.5 Balkanlanden worden steeds belangrijker als transitlanden

De Balkanlanden hebben in de afgelopen maanden een zeer hoge instroom van migranten gezien.

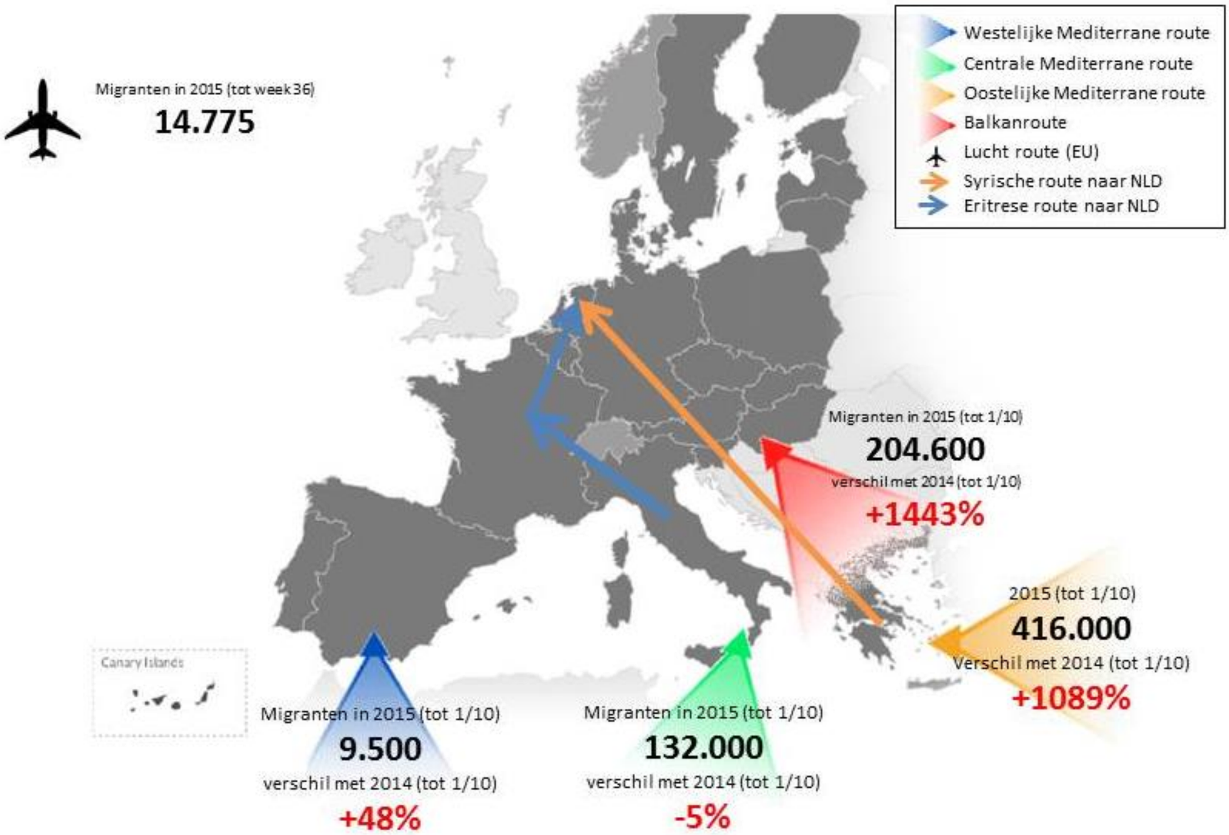
Servië heeft nog steeds te maken met grote aantallen migranten die illegaal het land binnenkomen met de bedoeling om door te reizen naar Noordwest Europa. Het Hongaarse hek op de Hongaars-Servische grens, heeft als effect gehad dat er minder migranten Hongarije binnen konden komen via Servië. Als gevolg hiervan heeft de migratiestroom uit Servië zich afgebogen naar Kroatië[16]. De migranten reisden vervolgens vanuit Kroatië Hongarije binnen.[17] Echter, Hongarije heeft inmiddels ook op de grens met Kroatië een hek voltooid. In de nacht van 16 op 17 oktober is de grens tussen Hongarije en Kroatië de facto afgesloten.[18] De verwachting is dat de migranten op de Balkan nu via Kroatië en Slovenië zullen doorreizen naar Noordwest Europa. Hoe Slovenië zal reageren op deze migranten is op dit moment nog onduidelijk.

[15] http://www.osce.org/ukraine-smm/189266
[16] NANE 18/9/2015
[17] http://www.volkskrant.nl/buitenland/record-aantal-vluchtelingen-in-kroatie-10-000-in-een-dag~a4150519/
[18] http://www.nu.nl/buitenland/4147037/hongarije-sluit-grens-met-kroatie-toestroom-vluchtelingen.html

3 Ontwikkelingen op de routes

3.1 Migranten arriveren met honderdduizenden per maand in Europa

Figuur 3 - De belangrijkste ontwikkelingen op de routes samengevat

Bron: SEM & nationale autoriteiten

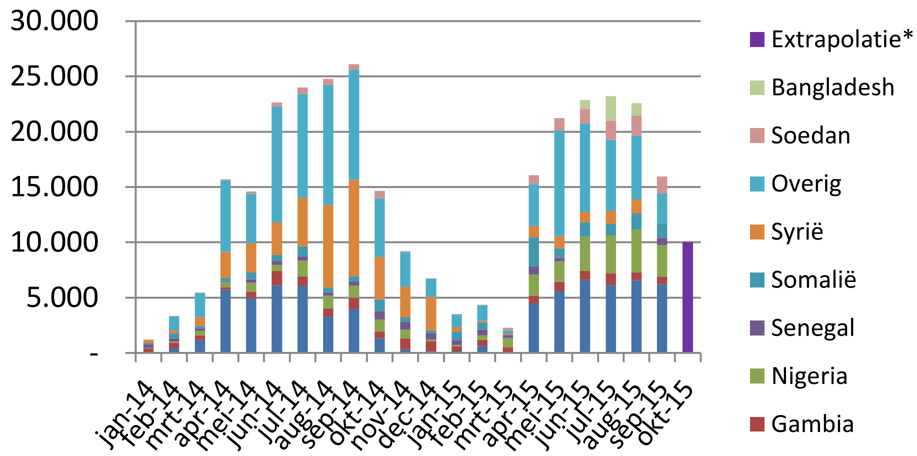
In de eerste negen maanden van 2015 is het aantal migranten dat gebruik maakte van de Oostelijke Mediterrane routes (+1089%) en de Balkan route (+1443%) sterk gestegen in vergelijking met dezelfde periode vorig jaar. Het gebruik van de Centrale Mediterrane route is ten opzichte van vorig jaar licht gedaald (-5%). De bovenstaande figuur geeft deze ontwikkelingen weer.

De laatste twee maanden zijn deze ontwikkelingen in een stroomversnelling gekomen. Zo verdubbelde het aantal migranten op de Balkanroute en verdrievoudigde het aantal migranten op Oostelijke Mediterrane routes in vergelijking met de vorige migratieradar. In de komende maanden zal het aantal migranten dat vanuit Libië en Turkije via de zee naar Europa reist, afnemen ten opzichte van de zomer. Op de Centrale Mediterrane route is deze afname al zichtbaar ten dele omdat deze route gevoeliger is voor de weersomstandigheden. De zeeroute tussen Turkije en Griekenland is korter, waardoor de weersinvloeden later in de winter tot een verlaging van het aantal migranten op deze route zal leiden.

In de volgende paragrafen worden per hoofdroute de belangrijkste ontwikkelingen en inschattingen beschreven.

3.2 Centrale Mediterrane route: najaarsdaling migranten gestart

Figuur 3.1 - Ontwikkeling van de aankomsten in Italië (2014 - 2015)

Bron: KMar SAS/Frontex database

** Extrapolatie oktober is **indicatief** gebaseerd op de eerste 14 dagen van oktober*[19]

In de bovenstaande figuur is de ontwikkeling van de capaciteit van de Centrale Mediterrane Zeeroute weergegeven. Met deze route worden alle aankomsten in Italië bedoeld.

Analyse figuur 3.1

Vanaf augustus 2015 is er een daling van migranten waar te nemen op de Centrale Mediterrane route. Deze daling is conform het seizoenspatroon maar zet dit jaar eerder in dan vorig jaar. Frontex brengt deze daling onder andere in verband met de arrestatie van een prominente mensensmokkelaar in Libië en een afname van het aantal "smokkel" boten dat op satellietfoto's te zien is.[20] Daarnaast reizen er vrijwel geen Syriërs op deze route.[21]

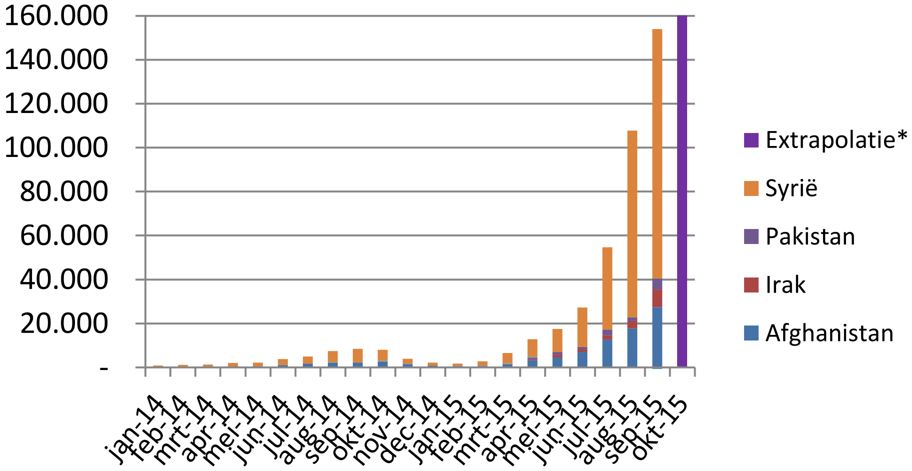
In totaal hebben er in de afgelopen negen maanden van 2015 bijna 132.000 migranten via de Centrale Mediterrane route Europa bereikt. Dit is een daling van bijna -5% ten opzichte van dezelfde periode in 2014.

Verwachting: Hoewel er berichten zijn dat er een groot aantal migranten aanwezig zijn aan de kust van Libië die wachten op een gelegenheid om naar Europa te reizen[22], is de verwachting dat het aantal migranten tot maart zal afnemen op deze route wegens de weersinvloeden. De aantallen op de route volgen min of meer het patroon van het jaar daarvoor. Dit maakt deze route voorspelbaarder dan andere routes. De voor Nederland belangrijkste nationaliteit op deze route is de Eritrese. Het is waarschijnlijk dat het aantal Eritrese migranten vanaf november 2015 tot maart 2016 op de route en daardoor ook in Nederland tot stilstand zal komen.

[19] Frontex DRO12
[20] NANE 16/10
[21] Frontex Monthly Analysis September 2015
[22] Frontex Bi-Weekly JO Triton37/38 2015

3.3 Oostelijke Mediterrane routes: najaarsdaling migranten start waarschijnlijk vanaf november

Figuur 3.2 – Ontwikkeling op de Oostelijke Mediterrane routes (2014 - 2015)

Bron: KMar SAS /Frontex database
** Extrapolatie oktober is **indicatief** gebaseerd op de eerste 14 dagen van oktober*[23]

In de bovenstaande figuur is de ontwikkeling van de capaciteit van de Oostelijke Mediterrane Zee- en landroutes weergegeven. Met deze routes worden de aankomsten vanuit Turkije in Griekenland, Bulgarije en Roemenië bedoeld.

Analyse figuur 3.2
Ten opzichte van juli 2015 was er op deze routes in augustus 2015 een stijging van 94% te zien. In totaal hebben er in de eerste negen maanden van 2015 ruim 400.000 migranten via de Oostelijke Mediterrane routes Europa bereikt. Dit is een vertienvoudiging in vergelijking met dezelfde periode in 2014.[24]

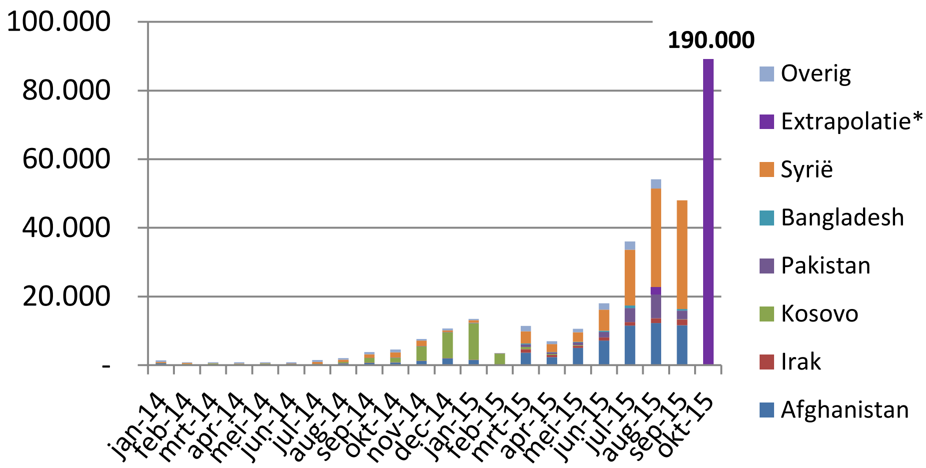
Verwachting: De inschatting is dat de capaciteit van de Oostelijke Mediterrane routes in oktober hoog zal blijven. Vanaf november zal waarschijnlijk de start van de najaarsdaling van migranten zichtbaar worden omdat de tocht over zee niet meer met kleine rubberbootjes gemaakt kan worden. De daling op deze route wordt later zichtbaar dan op de Centrale Mediterrane route omdat de zeeroute tussen Turkije en Griekenland veel korter is dan de reis van Libië naar Italië. Uit interviews en berichten op social media blijkt dat mensensmokkelaars migranten aan het oproepen zijn om - indien ze nog willen vertrekken – dat direct te doen met als argument de naderende winter en de veranderende houding van EU.[25] De belangrijkste nationaliteit op de route blijft de Syrische. Het aantal Afghanen op de route blijft stabiel. Het aandeel migranten uit Irak zal nog toenemen door de aanhoudende problematiek in Irak en de verbeterde infrastructuur van de smokkelaars.[26] Verder is het gelet op het hoge aantal asielaanvragen uit Irak in de EU voorstelbaar dat deze migranten zich voordoen als Syriërs om door te kunnen reizen naar Noordwest Europa.[27] Het Duitse ministerie van Binnenlandse Zaken gaf eind september een waarschuwing af ten aanzien van het significante aantal

[23] Frontex DRO12
[24] Frontex Bi-Weekly 37/38 JO Poseidon 2015
[25] Frontex Bi-Weekly 37/38 JO Poseidon 2015
[26] Frontex Daily Situational 151012
[27] Frontex Monthly analysis September 2015 en SEM

asielzoekers die zich als Syriër voordoen.[28] Een derde van de gestelde Syrische asielzoekers in Duitsland zou in werkelijkheid een andere nationaliteit hebben.

3.4 *Balkanroute: ondanks hekken stijging van migranten in oktober*

Figuur 3.3 - Ontwikkelingen op de Balkanroute (2014 - 2015)

Bron: KMar SAS/Frontex database

** Extrapolatie oktober is **indicatief** gebaseerd op de eerste 14 dagen van oktober*[29]

In de bovenstaande figuur is de ontwikkeling van de capaciteit van de Balkanroute weergegeven. Met deze route worden de aankomsten in Hongarije en Kroatië vanuit Servië bedoeld. Deze route is veelal een secundaire reisbeweging voor asielzoekers die via de Oostelijke Mediterrane routes zijn aangekomen.

Analyse figuur 3.3

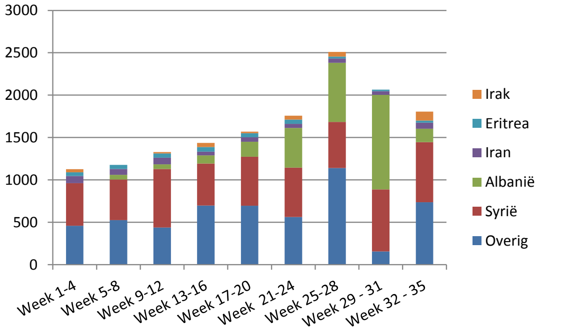
In september 2015 is er sprake geweest van een lichte daling van het aantal migranten op de route (bijna -10%) in vergelijking met augustus 2015. Deze daling is waarschijnlijk veroorzaakt door het hek aan de Servisch-Hongaarse grens. In totaal hebben er in de eerste negen maanden ruim 200.000 migranten via de Balkanroute het Schengengebied bereikt. Dit is een stijging van ruim 1430% tegenover dezelfde periode in 2014.[30]

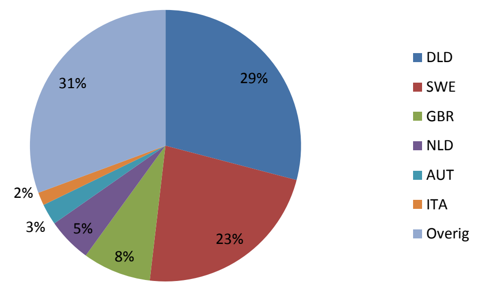
Verwachting: Ondanks de voltooiing van het hek in Hongarije met de Servische grens, is de inschatting dat de aantallen migranten die via de Balkan route reizen voorlopig verder zullen toenemen. Het is waarschijnlijk dat de omvang van de Balkanroute tot december op een hoog niveau zal blijven. Momenteel reizen de migranten op deze route vanuit Servië naar Kroatië. Van daaruit reizen zij via Hongarije, en inmiddels via Slovenië, door naar West Europa.[31] Nu Hongarije op 18 oktober de grens met Kroatië met een hek heeft afgesloten zullen de migranten via Slovenië moeten reizen. Het is afwachten hoe Slovenië op de migrantenstroom zal reageren. Vooralsnog lijken de Sloveense autoriteiten voornemens te zijn om de migranten door te laten, zo lang Oostenrijk en Duitsland hun grenzen open houden. Zij hanteren daarbij wel een grens van 2.500 vluchtelingen die per dag de grens mogen oversteken.[32] Hierdoor zal een opeenhoping van mensen in Servië en Kroatië ontstaan.

[28] http://www.nrc.nl/nieuws/2015/09/25/derde-van-syrische-asielzoekers-in-duitsland-heeft-andere-nationaliteit
[29] Frontex DRO12
[30] 20151008 Daily Regional overview Frontex
[31] Frontex Daily Situationa 151012
[32] http://www.rtlnieuws.nl/nieuws/buitenland/slovenie-laat-2500-asielzoekers-dag-toe

3.5 *Aantallen asielzoekers die via de lucht reizen nemen af*

Figuur 3.4 – Belangrijkste nationaliteiten op de luchtroutes en verdeling in de EU (2015)

Bron: PULSAR

Analyse figuur 3.4 (intra en extra Schengen)
Linksboven in de figuur is te zien dat het aantal asielzoekers dat per vliegtuig reist in augustus een piek heeft bereikt. Het is momenteel niet duidelijk waarom deze daling zich heeft ingezet. In de afgelopen twee maanden is de daling van het aantal aangehouden Albanezen op de luchthavens opvallend. Het is nog te vroeg om hier conclusies aan te verbinden.

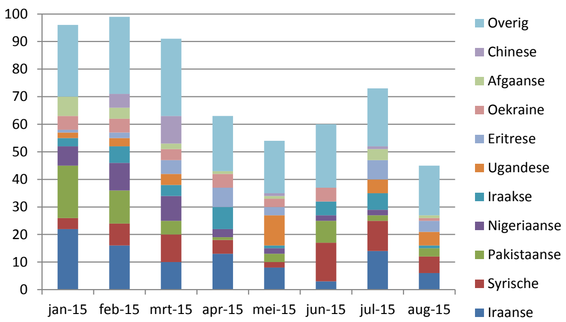
De belangrijkste bestemmingslanden voor asielzoekers die via de lucht reizen zijn nog steeds Duitsland, Zweden, Verenigd Koninkrijk en Nederland (figuur rechtsboven). Voor Nederland geldt dat de aantallen asielzoekers die via extra Schengen routes reizen betrekkelijk laag zijn en per maand fluctueren.

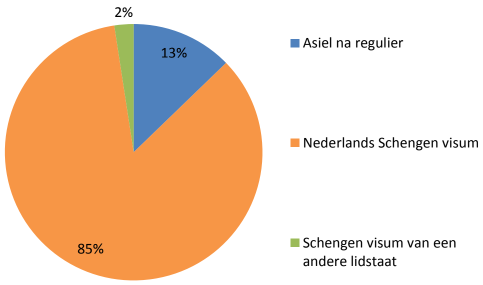
Verwachting: De inschatting is dat het aantal asielzoekers dat via de lucht reist verhoudingsgewijs laag zal blijven ten opzichte van de land- en zeeroutes.

3.6 *Routes binnen de EU richting Nederland*

Legale routes naar Nederland
Tot en met augustus 2015 bereikte 2,2% van de asielinstroom (eerste asielaanvragen) Nederland op legale wijze, voornamelijk met een visum. In de figuur linksonder is de ontwikkeling hiervan weergegeven met een opsplitsing in de belangrijkste nationaliteiten. Hoewel de asielinstroom stijgt, laat de figuur linksonder een dalende trend zien. Een sluitende verklaring hiervoor is er niet, maar het is voorstelbaar dat de ambassades strenger zijn bij het afgeven van visa door de hoge migrantenstroom naar de EU. In de figuur rechtsonder is te zien dat 85% van de asielzoekers op de legale routes met een door Nederland afgegeven Schengenvisum reizen.

Figuur 3.5 – Nationaliteiten op de legale routes en verdeling naar soort route (2015)

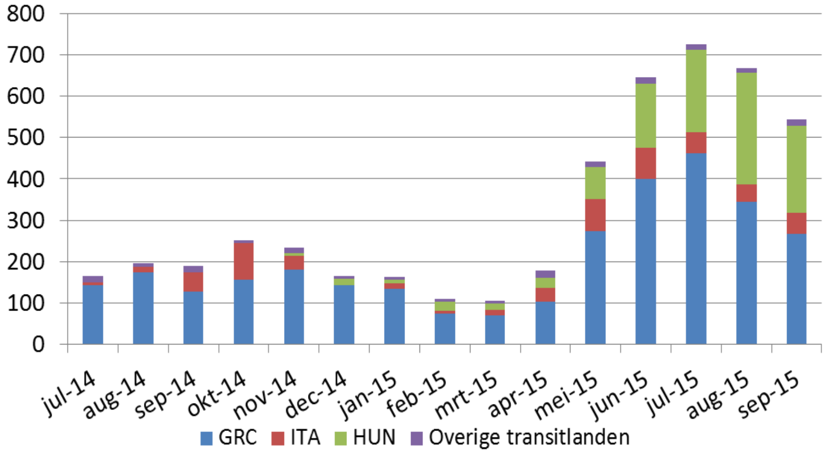

INTERN

Transitlanden gebaseerd op Eurodac database
De transitlanden die asielzoekers en illegale migranten in Europa passeren kunnen inzichtelijk gemaakt worden door middel van de Eurodac database. In deze database worden vingerafdrukken van asielzoekers en illegale migranten geregistreerd.

In de onderstaande figuur is de ontwikkeling van Eurodac-hits weergegeven[33] om zichtbaar te maken via welke transitlanden (binnen de EU) asielzoekers Nederland bereiken.

Figuur 3.5.1 - Transitlanden in de EU richting Nederland

Bron: Eurodac database

NB: de figuur toont code 2 (illegale grensoverschrijding) tegen code 1 in NLD (asielaanvraag)

Analyse
Griekenland en Hongarije zijn net zoals de afgelopen maanden de belangrijkste transitlanden naar Nederland. De belangrijkste route richting Nederland liep tot voor kort via Griekenland, Macedonië, Servië, Hongarije, Oostenrijk en Duitsland naar Nederland. Gegeven de nieuwe situatie met de Hongaarse hekken, zal de stroom zich vanaf Servië via Kroatië en Slovenië naar Noordwest Europa begeven. De route via Italië wordt minder gebruikt.[34] Het is opvallend dat de figuur vanaf augustus een daling heeft ingezet terwijl de asielinstroom in Nederland sterk is gestegen. Hieruit kan geconcludeerd worden dat het aandeel asielzoekers dat in Nederland asiel vraagt met een registratie vanwege illegale grensoverschrijding bij de EU buitengrenzen (code 2)[35] is gedaald. Deze trend wordt veroorzaakt omdat er bij de buitengrenzen onvoldoende registratiecapaciteit is. Ook is het bekend dat grote aantallen migranten vanaf Hongarije, met toestemming van Duitsland, ongeregistreerd door mochten doorreizen naar Duitsland.

Verwachting: Zo lang de migratiedruk op de EU niet afneemt zal de registratie van asielzoekers in Eurodac niet conform de Dublinverordening plaatsvinden. Het is vooralsnog onduidelijk welk effect het Europese herplaatsingsvoorstel en voorbereidende handelingen om het noodmechanisme in werking te laten treden op de gebrekkige registratie zal hebben.

33 Het gaat hier uitsluitend om Eurodac-hits waarbij een ander EU land de vingerafdrukken van een asielzoeker die zich in Nederland heeft gemeld, op een eerder moment in de database had geregistreerd vanwege een illegale grensoverschrijding.

34 Bij deze conclusies moet de volgende kanttekening worden geplaatst. De verplichting op basis van de Dublinverordening om asielzoekers en illegale migranten in Eurodac te registreren wordt niet voldoende nageleefd door alle lidstaten. Vooral in Hongarije, Italië en Griekenland is deze registratie niet conform de verplichtingen. Om die reden is het aannemelijk dat er feitelijk meer asielzoekers via Italië en Hongarije reizen dan in de bovenstaande figuur is af te lezen.

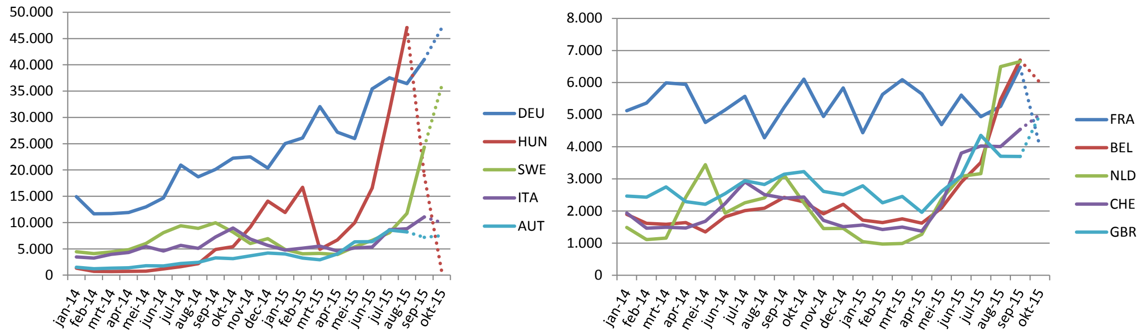
35 Code 2: de vingerafdrukken van een asielzoeker worden in de database had geregistreerd vanwege een illegale grensoverschrijding.

4 Aantallen en distributie van asielaanvragen binnen de EU+

In dit hoofdstuk worden de aantallen asielverzoeken binnen de EU+ met elkaar vergeleken. ***NB Momenteel zijn de aantallen die in de statistiek worden geregistreerd onvolledig. De registratieachterstanden in Duitsland, maar ook in Nederland, vertekenen het beeld.***

4.1 Explosieve groei asielinstroom in de EU+

Figuur 4.1 - Ontwikkeling van asielaanvragen in de EU+

Bron: Eurostat, EASO, nationale autoriteiten en EURODAC
*NB1 stippellijn september is **indicatief** gebaseerd op EURODAC*
*NB2 stippellijn oktober is **indicatief** gebaseerd op een extrapolatie van de weekcijfers van EASO, NOR en SWE (W40 en W41)*

Top-bestemmingslanden week 40 en 41 (op basis van voorlopige cijfers)
In Week 40 en 41 stond Nederland op de vijfde plaats op de ranglijst van de EU+ bestemmingslanden. Op nummer één stond Duitsland, gevolgd door Zweden (2), Finland (3), Italië (4), Nederland (5), Noorwegen (6), Oostenrijk (7), België (8), Zwitserland (9) en Bulgarije (10). Afgezien van de stijging in Nederland werd de meest opvallende stijging in deze periode waargenomen in Finland en Noorwegen. De opvallendste daling in september is waargenomen in Hongarije (indicatieve cijfers). Deze daling is veroorzaakt door het effect van het hek aan de Servische grens. Bij de cijfers van Duitsland moet opgemerkt worden dat deze een onvolledig beeld geven vanwege het enorme aantal ongeregistreerde asielzoekers. Voor Nederland geldt eveneens dat de geregistreerde asielinstroom geen volledig beeld geeft van de daadwerkelijke instroom. Ten opzichte van de vorige Migratieradar is het opvallend dat Nederland in de ranglijst is gestegen.

Top-herkomstlanden Week 40 en 41 (op basis van voorlopige cijfers)
De top-6 herkomstlanden in de EU+ in week 40 en 41 waren: Syrië, Irak, Afghanistan, Albanië en Eritrea.[36]

4.2 Verwachting voor Nederland: in 2015 hoogste asielinstroom sinds 1994

De asielinstroom in Nederland blijft voorlopig hoog. Desondanks zal er in de winterperiode waarschijnlijk een lichte daling van het aantal migranten dat Nederland bereikt waarneembaar zijn (exclusief nareis). De asielinstroom uit Eritrea zal in de wintermaanden naar verwachting tot stilstand komen. Gelet op de hoge aantallen Syriërs en Irakezen op de routes en in Europa, zal de instroom van Syriërs waarschijnlijk hoog blijven in Nederland. Daarnaast zal de instroom van Irakezen in Nederland waarschijnlijk stijgen.

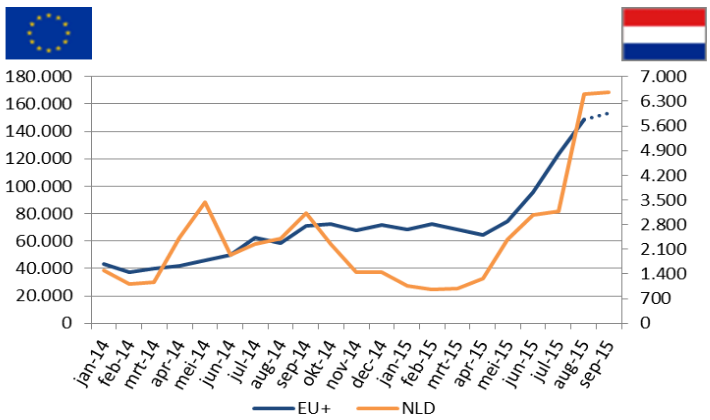
[36] Bron EASO weekberichten en nationale autoriteiten (Noorwegen en Zweden)

Ook de voorraad aan ongeregistreerde asielzoekers in vooral Duitsland verhoogt de migratiedruk op onder andere Nederland tot het voorjaar. Op deze groep zijn de weersomstandigheden immers niet van invloed. Het is bovendien voorstelbaar dat als de migratiedynamiek die de afgelopen maanden is ontstaan, zal voortduren er tijdens en na de winter toenemende aantallen migranten naar Europa zullen reizen.

Daarnaast spelen de rigoureuze maatregelen die sommige landen nemen een rol van betekenis in de verspreiding van migranten over de EU. Het is in een dergelijke omgeving waarschijnlijk dat het waterbedeffect zal zorgen voor een opwaartse migratiedruk binnen landen die geen maatregelen nemen om asielzoekers af te schrikken wanneer deze als aantrekkelijk worden gepercipieerd. Op dit moment neemt Nederland ook maatregelen. Het is echter nog te vroeg om conclusies te trekken over het effect van deze maatregelen.

In figuur 4.1.2 is de Nederlandse asielinstroom op schaal afgezet tegenover die in de EU+.

Figuur 4.1.2 - Ontwikkeling van asielaanvragen in de EU+ en NLD

Bron: Eurostat, EASO en stippellijn gebaseerd op EURODAC
NB stippellijn september is ***indicatief*** *gebaseerd op EURODAC*

Rapportageperiode 2015 vergeleken met 2014 (januari tot en met september*)
In de rapportageperiode is de asielinstroom in Hongarije met 1060% gestegen in vergelijking met dezelfde periode in 2014. Andere grote stijgers zijn Oostenrijk (+200%), Duitsland (+108%), België (67%), Italië (37%) en Nederland (34%). Opvallend is dat Frankrijk één van de weinige landen is waar de asielinstroom niet stijgt. De stijging van het aantal asielaanvragen in heel de EU+ is 93%.

Tabel 4.1 – Vergelijking van asielinstroom 2015 met 2014 top 10 EU+ (jan tm sep)

		jan tm sep 2014	jan tm sep 2015	verschil 2015 met 2014
1.	DEU	137.665	286.738	108%
2.	HUN	14.150	164.155	1060%
3.	SWE	60.170	73.093	21%
4.	ITA	43.130	59.091	37%
5.	AUT	17.010	50.954	200%
6.	FRA	47.420	48.788	3%
7.	BEL	16.445	27.410	67%
8.	NLD	19.365	25.964	34%
9.	CHE	18.105	24.450	35%
10.	GBR	23.600	26.932	14%
	EU+	450.540	869.297	93%

**data in september is voor Hongarije, Oostenrijk, Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk indicatief (gebaseerd op Eurodac code 1 hits)*

4.3 Asielinstroom in Duitsland stijgt explosief

In de eerste helft van 2015 ging 39% van de asielinstroom in de EU+ naar Duitsland. De afgelopen maanden is de registratiecapaciteit in Duitsland niet omhoog gegaan. Hierdoor lijkt het alsof de asielinstroom nauwelijks is toegenomen. De officiële cijfers over de maanden juli tot en met september zijn daarom niet geschikt voor een analyse. Gezien de huidige asielkoers die Duitsland vaart, ligt het voor de hand dat Duitsland een onevenredig hoog aandeel asielverzoeken te verwerken zal krijgen.

In de vorige migratieradar is aangegeven dat de Duitse prognose werd bijgesteld van 450.000 asielverzoeken in 2015 naar 800.000. Eind augustus kondigde de Bundesamt für Flüchtlinge und Migration (BAMF) via Twitter aan dat Duitsland geen Dublinclaims meer zou leggen bij Syrische asielzoekers.[37] Deze periode kenmerkte zich door grootschalige illegale grensoverschrijdingen in Hongarije. Beelden van overvolle treinen vanuit Macedonië richting Hongarije domineerden het nieuws. De Hongaarse autoriteiten probeerden de instroom tegen te houden. Onder deze escalerende omstandigheden reageerde Angela Merkel door toe te staan dat de migranten ongeregistreerd door konden reizen naar Duitsland. Zij stelde vast dat de asielinstroom een grote uitdaging was voor Duitsland, maar dat Duitsland het wel aan kon ("wir schaffen das"). De asielzoekers konden als gevolg hiervan, tegen de EU-regels in, ongeregistreerd vanuit Hongarije doorreizen naar Duitsland. Deze ontwikkelingen hebben de instroom in Duitsland doen toenemen. Vanaf september steeg de instroom in Duitsland explosief naar ruim 163.000 mensen die zich in september voor asiel meldden.[38] Momenteel zijn circa 300.000 asielzoekers nog niet geregistreerd. De officiële prognose van 800.000 is niet bijgesteld, maar de verwachting is dat het uiteindelijke aantal hoger zal zijn.

Begin oktober heeft Merkel haar asielkoers opnieuw verdedigd en aangegeven dat zij niet van plan is om "onvriendelijk tegen vluchtelingen te doen zodat ze niet komen".[39] Hiermee refereerde zij naar landen die maatregelen nemen om de instroom in te perken. Dit betekent dat Duitsland in de nabije toekomst een onevenredig groot aandeel van de EU-instroom zal moeten opvangen.

De explosieve instroom in Duitsland heeft ook gevolgen voor de instroom in omringende landen, zoals Nederland en Zweden. Hoewel voor de meeste asielzoekers Duitsland de eindbestemming is, reizen sommigen echter naar Nederland en Zweden. Begin september lieten de Hongaren –met instemming van Duitsland verreweg de meeste migranten ongeregistreerd door. In de afgelopen twee maanden hebben we ook in de Nederlandse asielinstroom de gevolgen hiervan *Sommige landen nemen maatregelen om de instroom te beïnvloeden*

De Deense regering heeft begin september een advertentie in Libanese kranten geplaatst met de aankondiging dat de regels voor asielzoekers worden aangescherpt. De advertentie is bedoeld om asielzoekers te ontmoedigen naar Denemarken af te reizen. Diegenen die een tijdelijke verblijfsvergunning krijgen, hebben geen recht op familievereniging in het eerste jaar van hun verblijf. Dit beleid wordt ook in Zwitserland gevoerd. Hiermee onderscheiden Denemarken en Zwitserland zich van andere Europese landen op het nareisbeleid.[40] In navolging van Denemarken heeft ook Hongarije advertentieruimte in Libanese kranten gekocht, met de waarschuwing dat het illegaal oversteken van de Hongaarse grens tot een gevangenisstraf kan leiden.

[37] https://twitter.com/bamf_dialog/status/636138495468285952
[38] http://www.bamf.de/SharedDocs/Meldungen/DE/2015/20151007-asylgeschaeftsstatistik-september.html?nn=1367522
[39] http://duitslandnieuws.nl/archief/nieuwsfeed/merkel-verdedigt-koers-vluchtelingencrisis-het-komt-uit-mijn-hart/
[40] http://www.elsevier.nl/Buitenland/achtergrond/2015/9/Zo-wil-de-Deense-regering-migranten-afschrikken-2682455W/

De Belgen pakken het wat moderner aan door social media in te zetten om de doelgroep te ontmoedigen. Zij hebben een Facebookbanner geplaatst, bedoeld om specifiek Irakezen te ontmoedigen om naar België te komen.[41] België houdt verder vast aan de maximale registratiecapaciteit door de Dienst Vreemdelingenzaken van 250 asielzoekers per dag.[42] Zolang migranten in België niet als asielzoeker zijn geregistreerd, hebben zij geen recht op een slaapplaats.

In Zweden heeft de Zweedse Democratische anti-immigratie partij medio oktober aangekondigd ook met een campagne in Libanese, Jordaanse en Turkse – maar ook Deense en Duitse - kranten om asielzoekers te ontmoedigen om naar Zweden te komen.[43] Het verschil met de andere campagnes is dat de Zweedse campagne niet namens het Zweedse kabinet op touw wordt gezet.

Het ontmoedigen van asielzoekers door massamedia, regionale media en social media lijkt een nieuwe trend te worden. Het effect hiervan valt echter te bezien. De kracht van de pull factor van een perspectiefvol leven in Europa is hier waarschijnlijk niet tegen opgewassen. Wel is het voorstelbaar dat dergelijke campagnes impact hebben op het imago van een bestemmingsland en de uiteindelijke distributie binnen Europa.

Het hek bij de grens tussen Servië en Hongarije wordt vooralsnog streng bewaakt door de Hongaarse autoriteiten en overtreders worden voor de rechter gebracht.[44] Migranten in Servië zijn vrij snel na de voltooiing van het hek via Kroatië naar Hongarije gaan reizen. Echter sinds medio oktober is ook de grens tussen Hongarije en Kroatië met een hek gesloten. Zoals in de vorige migratieradar is aangekondigd, zorgt deze maatregel voor een aanzienlijk lagere instroom in Hongarije, maar op de Europese instroom heeft deze maatregel geen effect gehad.

[41] http://www.volkskrant.nl/buitenland/belgie-houdt-asielzoekers-tegen-via-facebook-banners~a4151108/

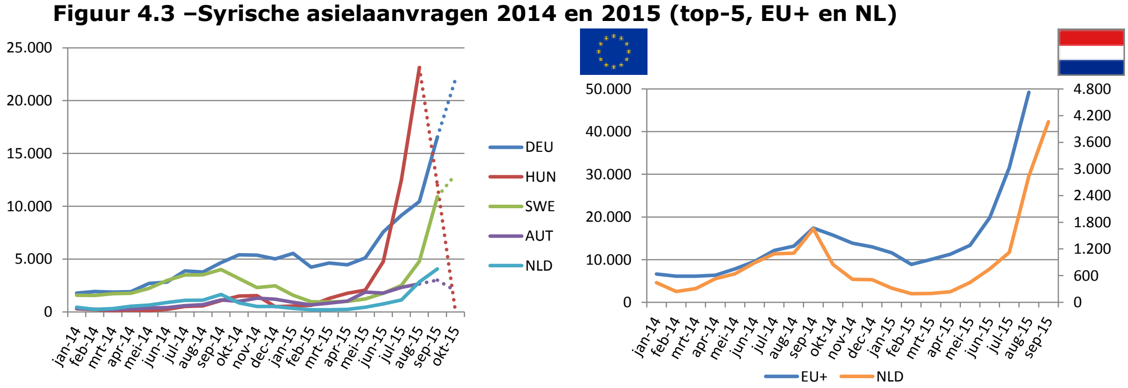
[42] http://www.knack.be/nieuws/wereld/belgie-moet-meer-dan-250-asielzoekers-per-dag-registreren-vindt-raad-van-europa/article-normal-606403.html

[43] http://www.nu.nl/buitenland/4146653/zweden-gaan-adverteren-komst-asielzoekers.html

[44] http://nos.nl/artikel/2058012-eerste-veroordeling-in-hongarije-voor-oversteken-grens.html

4.4 *Het aantal Syrische asielaanvragen blijft hoog, maar winterseizoen heeft licht dempend effect*

Figuur 4.3 –Syrische asielaanvragen 2014 en 2015 (top-5, EU+ en NL)

Bron: Eurostat, EASO en nationale autoriteiten.
*NB2 stippellijn is **indicatief** gebaseerd op een extrapolatie van de weekcijfers van EASO en SWE (W40 en W41)*

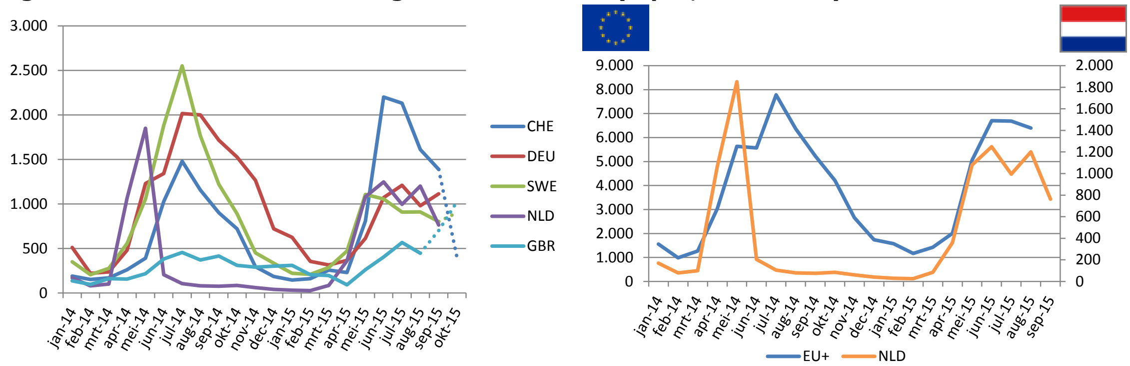
Analyse
Het aantal Syrische asielaanvragen laat een stijgende trend zien in alle landen behalve Hongarije. Gebaseerd op de EASO informatie over week 40 en 41 zijn momenteel Duitsland, Zweden en *Nederland* de belangrijkste drie bestemmingslanden voor Syriërs. De daling van het aantal asielaanvragen uit Syrië is in Hongarije het grootst. Deze daling hangt samen met hek aan de Servische grens. Het aantal Syrische asielzoekers steeg in september opvallend in Noorwegen (866 in augustus tegen 2.630 in september). In Duitsland hebben zich in september ruim 85.000 Syriërs gemeld voor asiel. Deze asielaanvragen zijn voor een groot deel nog niet geregistreerd en zijn afkomstig van het Duitse registratiesysteem EASY.[45]

Verwachting: Het aantal Syrische asielaanvragen in de EU+ zal de komende maanden hoog blijven, toch zal er waarschijnlijk een winterseizoeneffect te bespeuren zal zijn. De druk op Duitsland zal onverminderd hoog blijven en zal ook effect hebben op diens omringende landen. De vraag of deze migranten voor een ander land zullen kiezen, zal mede afhangen van de geboden voorzieningen in Duitsland en de omringende landen en van het gevoerde beleid dat een uitnodigende of ontmoedigende uitwerking kan hebben.

[45] http://www.bamf.de/SharedDocs/Meldungen/DE/2015/20151007-asylgeschaeftsstatistik-september.html?nn=1367522

4.5 *Migratie Eritrese asielzoekers komt tot stilstand door winterseizoen*

Figuur 4.4 – Eritrese asielaanvragen 2014 en 2015 (top-5, EU+ en NL)

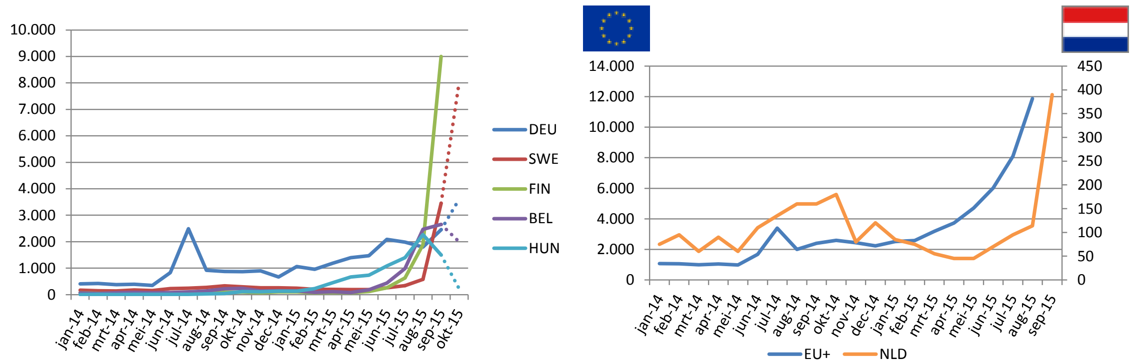
Bron: Eurostat, EASO en nationale autoriteiten.
*NB stippellijn is **indicatief** gebaseerd op een extrapolatie van de weekcijfers van EASO en SWE (W40 en W41)*

Analyse en verwachting

De Eritrese instroom begint een dalende trend te vertonen in de EU. De drie belangrijkste bestemmingslanden voor Eritreërs zijn momenteel het Verenigd Koninkrijk, Duitsland, Nederland en Zwitserland. De Eritrese instroom zal naar verwachting in de loop van oktober verder afnemen, conform het bekende winterseizoenpatroon bij Eritreërs. De inwilligingspercentages voor Eritrea blijven in de relevante bestemmingslanden onverminderd hoog. Alleen het Verenigd Koninkrijk steekt af met een inwilligingspercentage van 33% in het tweede kwartaal. Dit lage inwilligingspercentage is het gevolg van een beleidswijziging naar aanleiding van een omstreden Deens rapport over de situatie in Eritrea. De Denen hebben afgezien van een beleidswijziging.

4.6 *Iraakse asielaanvragen: stijging in de EU en nu ook in Nederland*

Figuur 4.7 –Iraakse asielaanvragen 2014 en 2015 (top-5, EU+ en NL)

Bron: Eurostat, EASO en nationale autoriteiten.
*NB stippellijn is **indicatief** gebaseerd op een extrapolatie van de weekcijfers van EASO en SWE (W40 en W41)*

Analyse

Asielaanvragen uit Irak zijn in Europa in de eerste 9 maanden van dit jaar sterk gestegen (249%) ten opzichte van dezelfde periode in 2014. De afgelopen maanden heeft zich een opvallende stijging van het aantal Iraakse asielaanvragen in België, Zweden en Finland voorgedaan. In dit kader is het opmerkelijk dat België een facebookbanner specifiek gericht op Irakezen heeft ingezet om de asielinstroom uit Irak af te remmen. De Belgische autoriteiten willen hen voorhouden dat zij weinig kans maken op een vergunning. Hoewel het er op lijkt dat de asielaanvragen uit Irak in België aan het dalen zijn, is het te vroeg om hier conclusies aan te verbinden. Verder is vermeldenswaardig dat het Belgische Commissariaat-Generaal

voor De Vluchtelingen stelde vast dat informatie op hun eigen website een verklaring is voor de toename van Iraakse migranten. Zo werd het document 15C, waarin staat dat mensen uit de regio Bagdad subsidiaire bescherming kunnen krijgen wegens 'veralgemeend geweld' in hun regio, werd sinds begin juli opvallend vaak gedownload in de regio Bagdad. [46] Vluchtelingencommissaris Dirk Van den Bulck kondigde daarop volgend een beslissingsstop aan voor aanvragen uit de regio Bagdad. Dit laat zien dat niet alleen informatie uit social media, maar ook officiële informatie van de autoriteiten een aanzuigende werking kan hebben.

Daarnaast is het relevant dat Finland sinds oktober een besluitmoratorium heeft afgekondigd.[47] Het is waarschijnlijk dat Finland zo de Iraakse migranten wil beïnvloeden in hun bestemmingskeuze. Inmiddels is er ook in Nederland een opvallende stijging waar te nemen in september (terwijl het aantal in de zomer nog tegen de EU-trend in niet stijgende was). In oktober loopt het besluit- en vertrekmoratorium voor Irak in Nederland af. Nederland wordt daarmee wellicht aantrekkelijker voor Irakezen.

Uit de Duitse EASY-cijfers blijkt verder dat in de maand september ruim 19.000 Irakezen zich in Duitsland hebben gemeld voor asiel.[48]. Dit is meer dan twee keer zo veel als in heel 2014. Na Syriërs vormen Irakezen op dit moment de belangrijkste instroomnationaliteit in Duitsland. In heel 2015 hebben bijna 47.000 Irakezen zich in Duitsland gemeld voor asiel.

Verwachting: Het is waarschijnlijk dat Nederland de komende maanden aantrekkelijker zal worden voor Iraakse asielzoekers als het besluitmoratorium ten eind loopt.

46 http://www.nieuwsblad.be/cnt/dmf20150904_01851371

47http://www.migri.fi/for_the_media/bulletins/press_releases/press_releases/1/0/finnish_immigration_service_freezes_decision-making_on_iraqi_and_somali_asylum_claims_62762

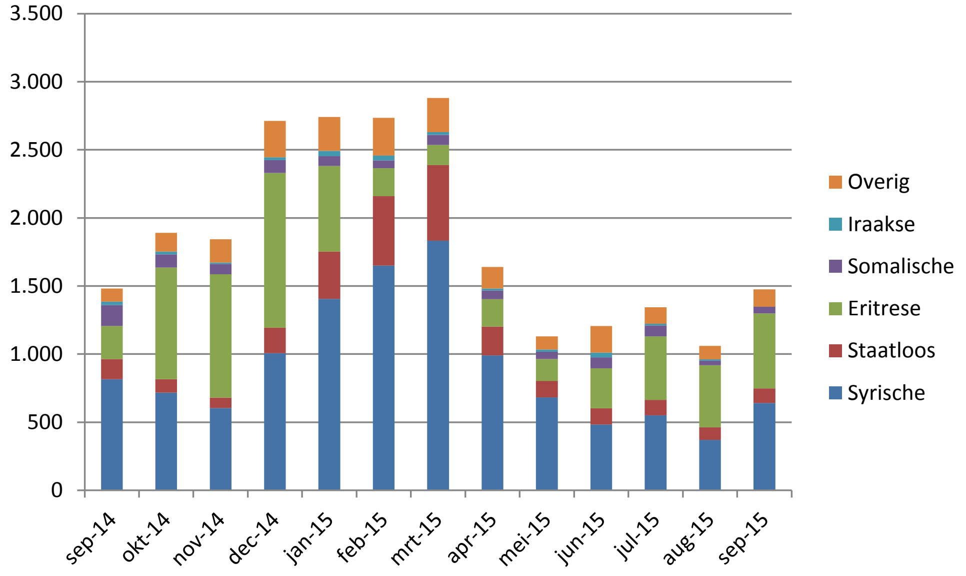
48 http://www.bamf.de/SharedDocs/Meldungen/DE/2015/20151007-asylgeschaeftsstatistik-september.html?nn=1367522

5 Verwachtingen nareis

5.1 mvv-nareis aanvragen nemen opnieuw toe

Een inwilliging op asiel geeft een vergunninghouder de mogelijkheid om kerngezinsleden naar Nederland over te laten komen. Hiertoe dient de vergunninghouder een aanvraag machtiging tot voorlopig verblijf in (mvv-nareis). Inreis als gevolg van inwilliging van deze aanvraag wordt in de nationale cijfers ook tot de asielinstroom gerekend. Dit in tegenstelling tot de internationale cijfers uit hoofdstuk 4.

Figuur 5.1 - Aanvragen mvv-nareis Instroom vanaf september 2014

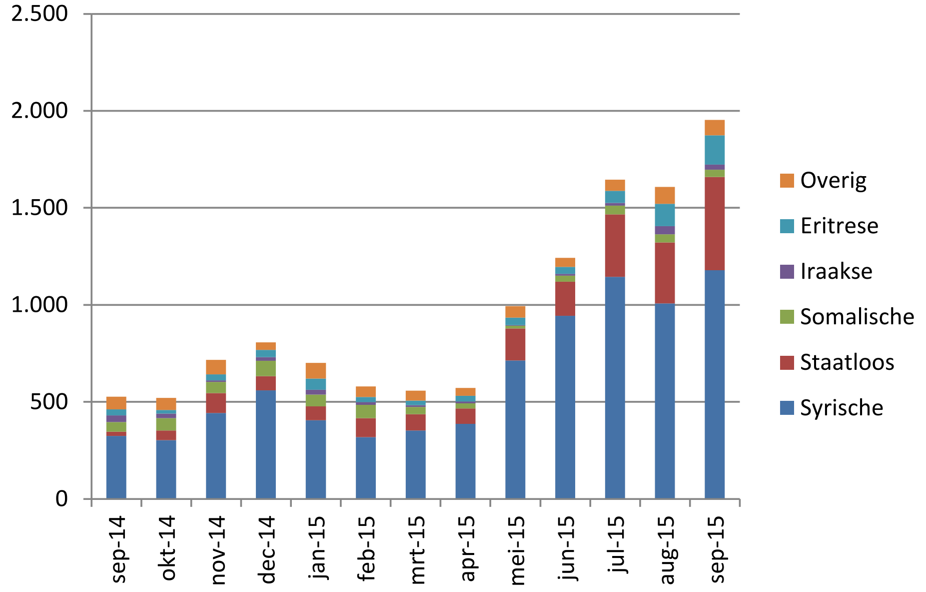

Bron: BIC

Analyse figuur 5.1
Ondanks een daling in augustus laat het aantal mvv-aanvragen vanaf juni 2015 een stijgende lijn zien. De huidige instroom mvv-nareis aanvragen is ongeveer gelijk aan instroom in dezelfde periode vorig jaar.

5.2 Extra inzet op nareis resulteert in sterk verhoogde instroom

Figuur 5.2 – Gearriveerde nareizigers vanaf juli 2014

Bron: BIC

Analyse figuur 5.2
Het aantal gearriveerde nareizigers is vanaf mei aan het toenemen (zie figuur 5.2 hierboven). Een verklaring hiervoor is de uitgebreide capaciteitsinzet, waardoor er op veel meer zaken is beslist.

5.3 Prognose: mvv-aanvragen nemen toe, instroom nareizigers zal dalen

De verwachting is dat de stijging in de instroom van mvv nareisaanvragen (figuur 5.1) zal aanhouden en naar alle waarschijnlijkheid snel zal toenemen tot en met december. De verwachting is dat de stijgende tendens zich tot begin 2016 zal voortzetten. De reden is de hoge asielinstroom in de afgelopen maanden in combinatie met een hoog aantal asielbeslissingen. Hierdoor zijn meer asielvergunningen verleend, wat zich zal vertalen in een toenemend aantal nareisaanvragen. Ook zal er de komende periode meer capaciteit op het behandelen van de asielaanvragen worden ingezet, wat ook zal leiden tot meer mvv-nareis aanvragen.

Gelet op de doorlooptijden is de verwachting dat de daling die vanaf april 2015 zichtbaar was bij het aantal mvv-aanvragen de komende periode terug te zien zal zijn in het aantal nareizigers. Dit betekent dat we de komende maanden een daling zullen waarnemen in het aantal gearriveerde nareizigers.

6 Rol (sociale) media bij de reis en bestemmingskeuze

Informatie over routes naar Europa en het beleid binnen een aantal bestemmingslanden binnen de EU worden openbaar gedeeld via diverse sociale media, zoals Facebook. Daarnaast gebruiken mensensmokkelaars deze media om in contact te komen met hun "klanten".

De (social) media worden nu ook gebruikt door verschillende Europese landen om de migranten buiten Europa te informeren over de (on)mogelijkheden in die specifieke Europese landen.

Ook worden social media nu gebruikt door België om de instroom uit vooral Irak in te dammen. België heeft facebookbanners gekocht om de Irakezen te informeren dat hun asielaanvragen weinig kansrijk zijn. Denemarken en Hongarije gebruiken advertenties in kranten in Libanon om de migranten te ontmoedigen naar die landen af te reizen.

Niet alleen social media worden gebruikt, ook officiële informatie vanuit de lidstaten kan leiden tot een "run" (zie 4.9).

Verder zijn er in de afgelopen periode veelvuldig berichten verschenen in de media over de gemakkelijke verkrijging van vervalste Syrische documenten, waaronder documenten die zijn verkregen op de naam van "Malek Ramad" met een foto van premier Rutte.[49] Conform Bureau Documenten zijn er op dit moment nog geen aanwijzingen dat er in Nederland asielzoekers binnenkomen met Syrische identificerende documenten, terwijl ze geen Syriër zijn. De KMar, Bureau Documenten en de asielmedewerkers zijn extra alert wanneer een asielzoeker met een nieuw verkregen paspoort Nederland inreist.

[49] http://www.rtlnieuws.nl/nieuws/binnenland/mark-malek-ramadan-rutte-syrisch-paspoort-onderstreept-belang-controle

Afkortingenlijst

ACAPS	Assessment Capacities Project
AUA AT	Afdeling Uitvoeringsadvies Asiel en Toegang
BAMF	Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (Duitsland)
BIC	Business Informatie Centrum (IND)
BLT	Bureau Land en Taal (IND)
BZ	Ministerie van Buitenlanse Zaken
CGVS	Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen
DUSA	Directie Uitvoeringsstrategie en Advies (IND)
EASO	European Asylum Support Office
ECHO	Directoraat-generaal Humanitaire hulp en civiele bescherming
EER	Europese Economische Ruimte
EU	Europese Unie
EU+	EU, Zwitserland en Noorwegen
Frontex	Frontières extérieures for external borders
ICO	Information and Co-ordination Network
ID	Identiteit
IDP	Internally displaced person, ontheemde binnen het eigen land
IDMC	Internal Displacement Monitoring Centre
ILO	Immigration Liaison Officer (IND)
IND	Immigratie- en Naturalisatiedienst
INDIAC	IND Informatie- en Analyse Centrum (IND)
IOM	Internationale Organisatie voor Migratie
IS	Islamitische Staat
JORA	Joint Operations Reporting Application
KAR	Koerdische Autonome Regio
KDA	Klantdirectie Asiel (IND)
KMar	Koninklijke Marechaussee
M&C	Middelen en Contro;
MPP	Meerjarige Productie Prognose
Mvv	Machtiging tot voorlopig verblijf
OSCE	Organization for Security and Co-operation in Europe
SAR	Search and Rescue
SDIS	Specialistische Diensten en Internationale Samenwerking (IND)
UDI	Utlendingsdirektorat (Noorwegen)
UNHCR	Hoge Commissaris der Verenigde Naties voor Vluchtelingen
VA-procedure	Verlengde Asielprocedure
VenJ	Ministerie van Veiligheid en Justitie
VS	Verenigde Staten

Dit is een interne uitgave van de
Immigratie- en Naturalisatiedienst